

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 4.7.2007
KOM(2007) 374 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN EUROPAPARLAMENTET, TILL
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

**Översyn av industripolitiken efter halva tiden
Ett bidrag till EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi**

{SEK(2007) 917}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	3
2.	Den ekonomiska situationen och utmaningar som måste antas	3
3.	Arbetsprogrammet för industripolitiken	5
3.1.	Bedömning av uppnådda resultat och dagens situation	5
3.2.	Planering för framtiden	6
3.3.	Att bygga vidare på pågående arbete och möta nya utmaningar	7
3.3.1.	Branschövergripande initiativ	7
3.3.2.	Branschspecifika initiativ	12
4.	Slutsatser	14

1. INLEDNING

I ett meddelande år 2005¹ presenterade kommissionen för första gången en integrerad industripolitik baserad på ett konkret arbetsprogram bestående av såväl branschövergripande som branschspecifika initiativ. Denna politik, som är en viktig pelare i Lissabonstrategin, är förankrad i EU:s strävan efter att skapa dels en välfungerande inre marknad², dels öppna och konkurrenskraftiga marknader i hela världen, och samtidigt värna om miljön. Såväl rådet³ som Europaparlamentet⁴ ställde sig bakom denna politik och bad kommissionen genomföra de politiska initiativen och år 2007 granska resultaten och föreslå nya initiativ.

Detta meddelande har tre syften:

- Att beskriva EU-industrins aktuella ekonomiska situation och peka på de viktigaste frågor som i dag måste lösas.
- Att granska resultaten av de branschöverskridande och branschspecifika insatser som läggs fram i meddelandet om industripolitik från 2005.
- Att i ljuset av aktuella siffror och framtidsfrågor och mot bakgrund av uppnådda resultat föreslå insatser under 2007–2009.

Industripolitikens främsta uppgift på EU-nivå är att med framtidens behov för ögonen skapa gynnsamma förhållanden för företagsutveckling och innovation, så att EU drar till sig industriinvesteringar och nya arbetstillfällen, med beaktande av att majoriteten av företag är små och medelstora företag.

En effektiv och välfungerande industripolitik för EU kan endast grunda sig på enhetliga och samordnade insatser i medlemsstaterna och på EU-nivå, vilket även sägs i artikel 157 i EG-fördraget. Mycket av det som har betydelse för den europeiska industrins konkurrenskraft avgörs på nationell nivå. Men viktiga uppgifter, som att skapa en öppen och konkurrenskraftig inre marknad och en industripolitik som tar hänsyn till energifrågorna och klimatförändringen, kan inte alls eller endast otillräckligt hanteras på nationell nivå, och då behövs det även insatser från EU:s sida.

2. DEN EKONOMISKA SITUATIONEN OCH UTMANINGAR SOM MÅSTE ANTAS

Även om det kan se olika ut i olika branscher⁵ är industrin på det hela taget livskraftig och dynamisk och bidrar väsentligt till tillväxt och sysselsättning i gemenskapen. Industrin är och förblir en viktig drivfjäder för EU:s ekonomi⁶. Industrin svarar direkt för en femtedel av gemenskapens produktion, och har under de senaste två åren växt med 2,6 % i genomsnitt. Den driver fram innovationen i Europa, den står för 81 % av FoU-utgifterna i den privata sektorn och den skapar allt fler kvalificerade arbetstillfällen. Därigenom spelar den en central roll för att göra EU till en kunskapsekonomi. Under de senaste tre åren har sysselsättningen

¹ KOM(2005) 474.

² En övergripande granskning av den inre marknaden pågår för närvarande.

³ Möten i rådet (konkurrenskraft) den 29–30 maj 2006 och den 21–22 maj 2007.

⁴ Resolutionen om industripolitik, 5.7.2006.

⁵ Företagsstrukturen i EU (GD Näringsliv, 2007)

⁶ Se närmare kommissionens arbetsdokument SEK(2007) 917, som bifogas detta meddelande.

inom industrin varit ganska konstant efter en nedgång med nästan 5 % under 2000–2004⁷. Indirekt ligger industrin bakom expansionskraften i många tjänstebranscher och bidrar kraftigt till ökad sysselsättning. I ett antal industribranscher, t.ex. IKT, elteknik och verkstadsindustri har vi sett en långvarig och stabil ökning av mervärdet, och ökningen har t.o.m. accelererat de senaste åren⁸. Under 2006 lyckade gemenskapen även dra till sig fler utländska direktinvesteringar så att dessa ökade med 42 % vilket ska jämföras med ökningen med 35 % i utflödet av investeringskapital⁹.

I dag går det bra för industrin, som till fullo har kunnat utnyttja högkonjunkturen, men under de närmaste åren kommer globaliseringen, de tekniska framstegen och miljöproblemen att kräva ökad uppmärksamhet.

EU har klarat sig bra i varuhandeln, där dess exportandel i världshandeln har stabiliserats kring 15 %. Men **globaliseringen** gäller inte längre enbart varuhandeln. De verksamheter som företagen handlar med och lägger ut externt har den senaste tiden blivit allt fler, då IKT, organisatoriska innovationer och den växande kompetensbasen i Indien och Kina gör det möjligt för företag att dela upp värdekedjor och handla upp insatsvaror och insatstjänster externt. I denna föränderliga miljö är det en konkurrensfördel att kunna optimera den globala värdekedjan. För att kunna göra detta måste företagen kontrollera de viktigaste delarna av värdekedjan, t.ex. innovation och kundorienterade produkter, ibland med hjälp av kluster som förankrar innovativ kapacitet i Europa. Företagen erbjuder också allt oftare integrerade paketslösningar av tjänster och tillverkning.

Snabba **framsteg inom teknik och vetenskap** skapar möjligheter för tillverkarna att anpassa sig och att utnyttja nya tekniska möjligheter. Tillverkningsindustrin i EU är dock fortfarande inriktad på medelteknologiska sektorer och har varken dragit fördel av den snabba tillväxten inom vissa högteknologiska sektorer eller utnyttjat IKT-användningens alla möjligheter. Stränga produktkrav på vissa marknader kan betyda att en nödvändig modernisering av industrin förhindras. Standarder, immateriella rättigheter och upphandlingsförfaranden kan också göras mer gynnsamma för innovativ industri. Det är viktigt för industrins innovationsförmåga att efterfrågan stärks, men i vissa branscher lägger ogynnsamma marknadsstrukturer hinder i vägen för detta. Det finns t.ex. ingen stor, enhetlig marknad för försvarsindustrin vilket hindrar branschen att till fullo utnyttja sin innovativa och ekonomiska potential. I viss mån gäller detta också läkemedelsindustrin.

EU har satt upp ambitiösa miljömål om att **öka energieffektiviteten och minska utsläppen av växthusgaser** med minst 20 % fram till 2020 och satsa på förnybara energikällor¹⁰. Industrin i EU har redan tagit betydande steg mot ökad energieffektivitet. Den har också goda förutsättningar att utnyttja de framväxande branscherna inom miljöindustrin. Tekniskt är miljöindustrin i Europa banbrytande i världen, och med en omsättning motsvarande ca 2,2 % av EU:s bruttonationalprodukt sysselsätter den 3,4 miljoner personer. Där lagstiftning eller andra hinder står i vägen för möjligheterna att till fullo utnyttja de nya marknadstillfällena behövs nya politiska verktyg, såväl marknadsbaserade verktyg som välskriven lagstiftning.

⁷ Eurostats arbetskraftsundersökning.

⁸ Industristrukturen i EU (GD Näringsliv, 2007). Inom IKT var den genomsnittliga årliga tillväxttakten under 1995–2006 6 % och ökade till 10 % under 2004–2006. Motsvarande siffror för elteknik- och verkstadsindustrin var 2 % respektive 5 %.

⁹ Eurostats nyhetsbrev 70/2007, 24.5.2007.

¹⁰ I kommissionens meddelande En energipolitik för Europa (KOM(2007) 1) ställs ett antal kvantitetsmål upp.

De måste konstrueras med hänsyn till konkurrensläget för de energiintensiva branscher som är utsatta för internationell konkurrens.

3. ARBETSPROGRAMMET FÖR INDUSTRIPOLITIKEN

3.1. Bedömning av uppnådda resultat och dagens situation

I meddelandet från 2005 presenteras ett antal branschövergripande och branschspecifika industripolitiska initiativ, som till största delen redan har gett goda resultat¹¹. I samband med dem alla lade man stor vikt vid samråd.

De initiativ som redan har gett resultat har haft stor betydelse för utvecklingen av politiken. De har sammanfört, ibland inom högnivågrupper, ett brett spektrum av intressenter med ansvar för de olika politikområden som har bäring på industrins förutsättningar, och bidragit till att man kunnat enas om de viktigaste frågorna och hur man ska gå vidare.

- Detta gäller särskilt högnivågruppen för konkurrenskraft, energi och miljö, som lyckades föra samman tre olika politikområden och som bidrog väsentligt bl.a. till kommissionens åtgärds paket för miljövänlig energi och hantering av klimatförändringen och till utvecklingen av en hållbar industripolitik.
- Det gäller även initiativet CARS21, vars rekommendationer låg till grund för kommissionens meddelande om motorfordonsregelverket och ledde till viktiga lagstiftningsförslag bl.a. om att utvidga det europeiska systemet för typgodkännande av hela fordon och om förenklingar.
- Högnivågruppen för textilindustrin hjälpte till att fastställa prioriteringar för politiken och rent praktiskt med att inrätta en forsknings- och utvecklingsplattform för branschen.
- Initiativet EnginEurope, som avser verkstadsindustrin, och arbetsgruppen för konkurrenskraft inom IKT-branschen har genererat rapporter som använts vid utformningen av EU:s industripolitik.
- Högnivågruppen LeaderSHIP 2015 har utarbetat ett antal rekommendationer som bidragit till att förvandla den europeiska varvsindustrin, tidigare starkt beroende av statligt stöd, till en dynamisk och konkurrenskraftig industri, där varven endast får innovationsstöd som dimensioneras och utformas så att det avspeglar och premierar klokt risktagande och ger skjuts åt tekniska framsteg.
- Från andra grupper vars arbete fortfarande pågår har det kommit in en del resultat. Bland dessa återfinns Läkemedelsforum och Försvarsindustriforum. Högnivågruppen för kemikalier kommer snart att inleda sitt arbete.

¹¹ En närmare beskrivning av hur de framskrider återfinns i dokumentet SEK(2007) 917.

- Initiativen om immateriella rättigheter (IPR) respektive yrkeskompetens¹² har båda visat att dessa politikområden är viktiga byggstenar i strategin för en konkurrenskraftig industri. Det förstnämnda har lett till flera insatser, bl.a. en gemensam handlingsstrategi för EU och USA för skydd av immateriella rättigheter mot varumärkesförfalskning, och dialoger med valda länder om att stärka de immateriella rättigheterna. Det senare avser ett antal insatser för att komma till rätta med bristen på kvalificerad arbetskraft och obalans i utbud och efterfrågan på sådan.

Även sammanhållningspolitiken har bidragit på ett betydelsefullt sätt till att förbättra industrins konkurrenskraft. I linje med gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållning 2007–2013 investerar medlemsstaterna medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden på områden som är nära sammanbundna med tillväxt- och sysselsättningsagendan, bl.a. för stärkande av humankapitalet, forskning, innovation, entreprenörskap och stöd till små och medelstora företag.

Kommissionen har också utarbetat en omfattande strategi¹³ för att stärka EU-industrins konkurrenskraft gentemot omvärlden, genom att ta tillvara globaliseringens möjligheter och skapa en gynnsammare internationell miljö för företagen i EU.

Största delen av de branschövergripande och branschspecifika initiativen som beskrivs i meddelandet från 2005 är långsiktiga projekt som kommer att fortsätta under 2007–2009.

Sammanfattningsvis visar den senaste tidens ekonomiska utveckling tillsammans med erfarenheterna av och återkopplingen från de viktigaste inslagen i industripolitiken från 2005, att denna politik inte behöver ändras i grunden.

3.2. Planering för framtiden

Utifrån bedömningen av nuläget och de resultat som uppnåtts sedan 2005 föreslår kommissionen att vissa av de pågående initiativen ska stärkas. Dessutom föreslås några nya initiativ som svar på nya utmaningar.

I bilaga 1 återfinns en utförlig översikt över de branschövergripande och branschspecifika initiativen. Där anges även vilken fråga som bör ges högst prioritet i var och en av branscherna. Genomförandet kommer att föregås av en konsekvensanalys där detta är relevant. Översikten är en uppdatering baserad på färsk uppgifter av motsvarande översikt från meddelandet från 2005, som byggde på ett brett samråd med medlemsstaterna och intressenterna.

Politiska insatser för att stärka industrins konkurrenskraft görs både på gemenskapsnivå och i medlemsstaterna, men EU:s industripolitik och politiska insatser i medlemsstaterna är fortfarande föga samordnade. Den förnyade Lissabonstrategin erbjuder goda möjligheter att stärka sambandet mellan dem, bland annat genom att de integrerade riktlinjer som antagits av rådet även innehåller riktlinjer för industripolitiken. Medlemsstaterna bör i sina årliga lägesrapporter redovisa sina politiska insatser för att stärka industrins konkurrenskraft, och hur de svarar mot de viktigaste utmaningarna i medlemsstaterna. I valda frågor kan kommissionen samarbeta med medlemsstaterna för att finna och sprida goda exempel. På så

¹² Kommissionen planerar att lägga fram sina synpunkter på e-kompetens under 2007.

¹³ KOM(2006) 567: Ett konkurrenskraftigt Europa i världen.

sätt kan kommissionen också bättre integrera den nationella dimensionen av det politiska arbetet i de branschövergripande och branschspecifika initiativ som presenteras i detta meddelande.

3.3. Att bygga vidare på pågående arbete och möta nya utmaningar

Den industripolitik som lades fram 2005 är fortfarande i grunden adekvat, men vissa problem återstår fortfarande att lösa och andra har kommit alltmer i förgrunden. Globaliseringen, den tekniska utvecklingen och klimatförändringen utsätter alla vår ekonomi för ett konkurrenstryck och nya anpassningskrav. Anpassningsprocessen innebär att resurserna måste sättas in där de genererar det största mervärdet.

3.3.1. Branschövergripande initiativ

1. Att **förenkla och förbättra lagstiftningen och lätta på företagens administrativa börda** står fortfarande högt på kommissionens dagordning. En annan högprioriterad fråga är behovet av att utforma lagstiftningen så att den stöder miljöinnovation och hållbarare konsumtions- och produktionsmönster. Kommissionens insatser kommer att stärkas och kommer särskilt att riktas till områden som byggnation, företagsstatistik, arbetsmiljö, förhållandena på arbetsmarknaden, transporter och skattefrågor/moms. Kommissionen kommer också att fortsätta med att mäta administrativa kostnader och minska de administrativa bördorna.

*Ett konkret exempel på hur detta kan göras i en enskild bransch är uppföljningen av initiativet CARS21, där kommissionen försöker förenkla **lagstiftningen för fordonsindustrin** genom att konsekvent tillämpa bättre lagstiftningsprinciper. Kommissionen kommer framför allt att satsa på följande: Från och med 2007 ska ett antal EG-direktiv ersättas med internationella bestämmelser. Självprovning eller virtuell provning ska införas på vissa områden. Lagstiftningen ska inriktas på ambitiösa utsläppsnormer, bl.a. ska ett integrerat tillvägagångssätt¹⁴ leda till att CO₂-utsläppen minskas till 120 g/km fram till 2012. Bättre säkerhet ska byggas in i nya fordon, bl.a. i form av elektronisk stabilitetskontroll 2008.*

Detta tillvägagångssätt kan tjäna som exempel för andra branscher och har särskilt stor betydelse för små och medelstora företag. Tack vare sin lätta struktur och sin naturliga förmåga att interagera med omgivningen är dessa företag väl rustade för att skapa innovativa lösningar och förvandla problem till möjligheter. De är också väl representerade i de företagskluster som omnämns längre fram. Å andra sidan är de inte lika välrustade för att hantera komplicerade regelverk och administrativa bördor, som ofta medför kostnader som inte står i ett direkt förhållande till företagets storlek. De påverkas också relativt sett mer av regler som kräver fasta investeringar, t.ex. mer krävande miljöstandarder för tillverkningsprocesser och slutprodukter.

2. Andra branschövergripande initiativ är sprungna ur insikten att lagstiftning i sig inte är tillräckligt för att driva fram innovation eller anpassa sig till snabbt framväxande ny teknik. Gemenskapens finansieringsprogram¹⁵, existerande och planerade europeiska teknikplattformar och gemensamma teknikinitiativ bygger öppna partnerskap och framför innovation, men det behövs även andra former av framåtblickande insatser.

¹⁴ KOM(2007) 22.

¹⁵ Ramprogrammet för forskning (FP7) och programmet för konkurrenskraft och innovation (CIP).

En framgångsrik innovation som får internationell spridning skapar flera konkurrensfördelar för **pionjärmarknaden**, bl.a. snabbare avkastning på investeringar vilket innebär att privat investering i ytterligare forskning och utveckling blir mer attraktivt. Andra fördelar är förknippade med etableringsorten för forsknings- och utvecklingsinstitut och produktionsanläggningar, eller handlar om större produktivitet och ökade export eller ökad tillväxt och sysselsättning.

*Syftet med **pionjärmarknadsinitiativet** är att bidra till att frigöra marknadspotential för innovativa produkter och tjänster genom att undanröja hinder som står i vägen för utvecklingen av nya marknader. Detta ska ske med hjälp av en framtidsorienterad, samstämmig och målinriktad strategi för att med hjälp av lagstiftning och andra politiska instrument göra det möjligt för flera olika teknologier och innovativa företagsmodeller att snabbt svara på efterfrågan i ett globalt perspektiv. Sådana instrument är lagstiftningen, mekanismerna för öppen innovation, standarder, praxis vid offentlig upphandling och tillgång till riskkapital. Kommissionen kommer längre fram i år att utarbeta ett politiskt dokument med ett förslag till en pionjärmarknadsstrategi.*

3. Ytterligare ett sätt att påskynda innovationsprocessen som föreslås i Lahtisdokumentet¹⁶ är att använda **standarder**, som dels underlättar tillträdet till marknaden för innovativa produkter, tjänster och förfaranden, dels sprider den kunskap som genererats inom forskning och utveckling. Dessutom leder standarderna till enhetligare kvalitet och säkerhet hos nya produkter och tjänster och bidrar därmed till ett bättre konsumentförtroende och uthålligare konsumtionsmönster, vilket kommer tillväxten till godo.

*Initiativet om **standarder** syftar till att göra det lättare att få ut forskningens och utvecklingens resultat på marknaden och att införa ny teknik med låg koldioxidförbrukning och hög energieffektivitet. Förändringstakten är hög inom tekniken och olika teknologier konvergerar allt mer, och de europeiska standardiseringsorganisationerna måste därför anpassa sina förfaranden så att de i tid kan leverera de produkter som behövs. De måste också fortsätta att ta fram internationella standarder. Fullt utbyte av standarderna får man dock endast om intressenterna själva är med om att utforma dem och om användningen är utbredd. Mer måste göras för att involvera de små och medelstora företagen och forskningssamhället i arbetet. I detta syfte kommer kommissionen i slutet av 2007 att lägga fram ett meddelande om att öka standardiseringens bidrag till innovationen, och föreslå åtgärder i samband med dessa frågor.*

4. Globaliseringen håller på att leda till en strukturomvandling. Detta kräver nya och starka förbindelser och allianser över nationsgränserna. Samarbetsnätverk som innovationspoler och forskningsdrivna kluster kan vara kraftfulla lokomotiv för ekonomisk utveckling och innovation. Samtidigt behövs det mer regional specialisering i forskning och teknisk utveckling för att det europeiska forskningsområdet ska vara konkurrenskraftigt globalt. Initiativet för inrättande av ett europeiskt tekniskt institut bygger på och stöder gränsöverskridande innovationspoler och kluster. Institutets uppgift blir att föra samman de bästa europeiska aktörerna inom utbildning, forskning och innovation i syfte att få fram konkreta lösningar på viktiga samhälls- och miljöfrågor och ekonomiska frågor.

*Initiativet om **kluster** ska undersöka hur medlemsstaternas och kommissionens insatser för att stödja kluster och samarbete dem emellan kan hjälpa det europeiska kunskapsområdet att*

¹⁶ KOM(2006) 589.

successivt forma sig till ett kraftfullt nätverk av konkurrenskraftiga kluster i världsklass, som bidrar till att stärka konkurrenskraften för industri och tjänster

5. EU:s industri är redan väl rustad för att bygga vidare på sin starka ställning på marknaden för nya produkter, tjänster och processer som grundar sig på ny miljöteknik. De europeiska företagen har dessutom blivit alltmer medvetna om miljöfrågorna som en aspekt av företagets samhällsansvar.

För att bygga vidare på dessa resurser och hjälpa industrin att dra nytta av framväxande nya marknader på miljöteknikens område planeras ett nytt initiativ om **en hållbar industripolitik**. Det kommer främst att handla om att förvandla potentiella problem till möjligheter för EU:s industri så att den kan ställa sig i täten för övergången till en resurseffektiv ekonomi med låg koldioxidförbrukning. Initiativet kommer alltså att bidra till att nå målen för det paket om klimatförändring och energi som Europeiska rådet antog i mars 2007.

Kommissionen kommer också att utarbeta en kompletterande handlingsplan för att stödja hållbar produktion och konsumtion i EU. Handlingsplanen ska svara på det uppdrag som anförtrotts kommissionen i EU:s förnyade strategi för hållbar utveckling.

Följande tre grundprinciper för en hållbar industripolitik kommer att konkretiseras i en handlingsplan i början på 2008:

Verka för att teknologier, produkter och tjänster som är energieffektiva och endast medför låga koldioxidutsläpp utvecklas och saluförs, bl.a. genom att främja pionjärmarknader och skapa incitament för banbrytande initiativ. Detta kan kräva lämpliga finansieringsinstrument och marknadsbaserade instrument som gör det attraktivt att använda miljövänligare produkter och tjänster, t.ex. så att dessa instrument tar större hänsyn till miljökostnader utan att det påverkar reglerna för statligt stöd.

Skapa en dynamisk inre marknad: I samband med den pågående översynen av inre marknadslagstiftningen kommer kommissionen att utarbeta en kraftfull produktstrategi och undanröja hindren på den inre marknaden. Strategin kommer bl.a. att omfatta realistiska, successivt allt mer ambitiösa minimikrav som kompletteras med frivilliga "pionjärstandarder" och incitament i form av t.ex. märkning för att driva utvecklingen i rätt riktning. En av dess hörnstenar blir ett utvidgat direktiv om energiförbrukande produkter för att uppmuntra till ekodesign av de viktigaste produkterna. Miljöstyrningssystem och energitjänster för företag och hushåll kommer också att få stöd inom ramen för enkla och användarvänliga regler.

Skapa globala marknader för teknik, produkter och tjänster som är energieffektiva och har låg koldioxidförbrukning: Snabbare införande av miljöteknik och standarder för hållbarare teknik, produkter och tjänster i EU kan bana väg för framtagning av internationella standarder som tar större hänsyn till miljöaspekterna med teknikens, produkternas eller tjänsternas hela livstid för ögonen. Detta kan ge EU-företagen ett försprång som föregångare i den globala konkurrensen. Internationella avtal i energiintensiva branscher medför en viktig möjlighet att ställa upp globala referensmål för energi- och resurseffektivitet och få fram teknik som uppfyller dessa mål. Sådana branschspecifika avtal, som måste vara förenliga med konkurrensregler och miljömål, bör kunna bidra till att skapa exportmarknader för framtidsorienterade teknologier, tjänster och produkter från EU. De kan kompletteras genom internationella eller bilaterala avtal om spridning och användning av miljöteknik, genom att användningen av de flexibla Kyotoinstrumenten underlättas och genom handels- och utvecklingspolitiken.

6. **Energiintensiva branscher** behöver uppmärksammas särskilt, vilket Europeiska rådet har framhållit¹⁷. Kostnadseffektiva insatser behövs för att förbättra denna europeiska industris konkurrenskraft och miljöeffekter. Kommissionen kommer i höst att offentliggöra ett politiskt dokument om de bästa alternativen för att nå detta mål.

7. **Tillgången till naturresurser och råvaror** är också avgörande för EU:s industri. Det krävs åtgärder för att garantera hållbar och säker tillgång, bl.a. behövs bättre resurseffektivitet och tillgång till inhemska råvaror och man måste öppna EU:s marknad för förnybara råvaror, stödja utvecklingen av prospekteringstekniken och trygga tillgången till kvalificerad arbetskraft. Multilaterala och bilaterala handelsavtal måste utnyttjas för att se till att länder utanför EU stöder öppna och icke-snedvridna marknader och för att trygga tillgången till ett mångsidigt utbud av råvaror i samklang med kommissionens tematiska strategi för hållbar användning av naturresurserna. Kommissionen kommer att ta fasta på det uppdrag den fick av rådet (konkurrenskraft) i samband med dess möte den 21 maj 2007 att utarbeta en sammanhängande politisk strategi, som omfattar all relevant intern och extern gemenskapspolitik, för att trygga råvarutillgången för industrin.

Kommissionen kommer att försöka integrera sin externa energipolitik i de internationella relationerna, i sin handelspolitik och i sina dialoger om industri- och miljöpolitiken. Den kommer vid behov att stödja tillämpningen genom tekniskt bistånd i syfte att uppmuntra till en hållbar energi- och klimatpolitik i partnerländer.

8. Sammanfattningsvis är de externa aspekterna av konkurrenskraft och marknadstillträde av avgörande betydelse för att EU:s industri ska ha framgång.

*Initiativet om **konkurrenskraft och marknadstillträde** riktar in sig på de branscher och marknader som har störst möjlighet att främja konkurrenskraften. Kommissionen kommer att prioritera multilaterala handelsförhandlingar först och främst inom Doha-utvecklingsrundan, men kommer också att försöka sluta nya bilaterala frihandelsavtal, verka för genomförandet av den transatlantiska agendan med USA och stärka partnerskapet med Kina, samt ta itu med icke-tariffära handelshinder, som har fått större betydelse under senare år då tullarna successivt avskaffas. På dagordningen står lagstiftningsfrågor, utländska direktinvesteringar, konkurrens, offentlig upphandling, säkerhet och skydd för immateriella rättigheter och andra immateriella tillgångar, samt bekämpning av varumärkesförfalskning. Eventuell protektionism i hemlandet måste ersättas med ett engagemang för att med alla tillgängliga medel skapa öppna marknader och rättvisa villkor för den externa handeln.*

¹⁷ Rådets slutsatser av den 8 och 9 mars 2007.

9. Industrins konkurrenskraft hänger också på dess förmåga att genomföra **strukturella förändringar** för att anpassa sig till globaliseringens och den tekniska utvecklingens krav. För att bemöta konsekvenserna har EU utarbetat lagstiftning om omstrukturering¹⁸ och ger ekonomiskt stöd genom strukturfonderna och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter. Kommissionen har gjort en positiv bedömning av de två första ansökningarna hos fonden och har bett budgetmyndigheten anslå medlen. Men mer behöver göras för att förutse nya strukturförändringstrender, förbereda sig bättre för omstruktureringar och bättre tillvarata synergieffekterna mellan olika politikområden. Här måste alla berörda parter involveras.

*Med initiativet om **strukturella förändringar** kommer kommissionen att utvidga sitt analysarbete och underlätta utbytet av goda exempel. En första årsrapport om omstrukturering kommer att publiceras i mitten av 2008. Meddelandet från 2005 om omstruktureringar och sysselsättning¹⁹ kommer att ses över i syfte att uppmuntra till ett omfattande partnerskap på EU-nivå. På medellång sikt ska initiativet förse alla berörda aktörer med bättre information om omstrukturering och hur dess konsekvenser kan hanteras. Bästa sättet att använda EU-medel bör också diskuteras i detta sammanhang. Kommissionen kommer att göra en bedömning av om riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering bör revideras fram till 2009.*

10. En av de viktigaste strukturella förändringarna är sysselsättningens förskjutning mot tjänstesektorn i de högutvecklade ekonomierna. Detta bör inte förväxlas med avindustrialisering. Den avspeglar en ökande internationell uppdelning av arbetet och en upplösning av tidigare sammanhängande vertikala värdekedjor. **Industri och tjänster är i dag tätt sammantvinnade.** Kostnader, kvalitet och produktivitet i vissa tjänstesektorer, särskilt kunskapsintensiva företagstjänster, påverkar industrins konkurrenskraft. Bestämmelser som påverkar konsulttjänster och andra företagstjänster, finansiella tjänster eller detaljhandel och distribution påverkar samtidigt också industrin. Och konkurrenskraftiga nätverksbaserade branscher förbättrar konkurrenskraften för industrin i sin helhet. Industrin är också både mottagare och leverantör av ett växande spektrum av tjänster som har samband med innovativ teknik och produkter.

*Initiativet om **industri och tjänster** avser en noggrann kartläggning och konkurrenskraftsanalys av tjänstebranscherna och deras betydelse för industrins kompetenskraft, och vid behov en branschvis bevakning. Därigenom ska hindren för bättre konkurrenskraft och skälen till eventuella uteblivna marknadsframgångar identifieras, vilket i sin tur kan motivera insatser för att lösa specifika problem i enskilda industri- eller tjänstebranscher.*

¹⁸ Rådets direktiv 94/45/EG av den 22 september 1994 om inrättandet av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare, rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen.

¹⁹ KOM(2005)120.

I linje med sitt meddelande ”Tillväxt och sysselsättning genom en modern politik för små och medelstora företag”²⁰ kommer kommissionen även fortsättningsvis att se till att dess initiativ på industripolitikens område tar hänsyn till de små och medelstora företagens intressen. Dessa företag har en viktig andel i att hållbar utveckling och fler och bättre arbetstillfällen skapas.

3.3.2. Branschspecifika initiativ

Vid sidan om de branschövergripande initiativen har den strategi som går ut på att noggrant undersöka branschspecifika frågor visat sig bära frukt. **Två nya initiativ** kommer att lanseras inom livsmedelsberedning och elteknik, som båda är omfattande branscher med stor tillväxt- och sysselsättningspotential.

Alla branschspecifika initiativ bör utnyttja forskningsramprogrammets moderna instrument, nämligen teknikplattformarna och de gemensamma teknikinitiativen och deras rekommendationer.

11. Efter ett antal reformer i gemenskapens jordbrukspolitik, som flyttat över det ekonomiska stödet från produkterna till jordbrukarna själva och satt fokus på marknadsorientering och konkurrenskraft, har den **européiska livsmedelsindustrin** gått in i en period av anpassning. I det globala sammanhanget sker denna anpassning i en kontext av höga råvarupriser, begränsningar för tillgången till viktiga råvaror och utvecklingen av en extern handelspolitik kring marknadstillträde. Låg arbetsproduktivitet, ihållande innovationstorka, ändrade konsumentprioriteringar och ett regelverk som under senare år har tvingats fram av konsumenternas ökade medvetenhet om hälso- och miljöfrågor bidrar alla till att ställa industrin på prov. Men harmoniserad EU-lagstiftning om livsmedel bidrar till livsmedelssäkerheten och konsumentförtroendet i hela EU och till jordbruks- och livsmedelssektorns utveckling i EU.

*Med ett målinriktat **initiativ** vill kommissionen möta dessa utmaningar och bryta det långvariga dödläget på innovationsområdet, särskilt med hänsyn till att små och medelstora företag är starkt representerade i branschen. På grundval av en konkurrenskraftsanalys och ett omfattande samråd med intressenter under 2007 och det arbete som utförts av teknikplattformen ”Food for Life” kommer kommissionen att lägga fram ett åtgärds paket i ett meddelande år 2008. Det kan bli fråga om en strategi för fler produkter med högre förädlingsvärde, målinriktat utnyttjande av FoU-resultat, uthålliga innovationsinsatser i små och medelstora företag (inklusive parti- och detaljhandel) och stärkande av den internationella dimensionen, bättre marknadstillträde i länder utanför EU och minskning av den administrativa bördan där det anses befogat. Åtgärderna ska komplettera den pågående översynen av livsmedelslagstiftningen och de initiativ om nya livsmedel och livsmedelsmärkning som väsentligt kommer att förenkla lagstiftningen och minska bördan för företagen på EU-nivå.*

12. **Elteknikbranschen** spelar en viktig roll i EU-ekonomin genom att försörja den med insatsvaror, kapitalvaror och konsumtionsvaror. Branschen är utsatt för ett ökande konkurrenstryck från såväl etablerade som framväxande ekonomier. Varumärkesförfälskning och skydd för immateriella rättigheter är centrala frågor för branschen.

²⁰ KOM(2005)551.

***Electra** är ett för industrin och kommissionen gemensamt initiativ för att kartlägga de viktigaste konkurrensutmaningarna som den europeiska elteknikbranschen på lång sikt kommer att ställas inför, och därefter utarbeta rekommendationer för att stärka industrins globala konkurrensposition i denna bransch. Initiativet handlar om att utforska möjligheterna att tillämpa bättre lagstiftningsprinciper, och det ska bidra till debatten om energieffektivitet och pionjärmarknader. På grundval av resultaten kan kommissionen föreslå fortsatta insatser under 2008.*

Dessutom kommer det pågående arbetet att intensifieras i ett antal branscher som dels måste anpassa sig till snabba tekniska och vetenskapliga framsteg, dels möter hinder när det gäller att till fullo kunna utnyttja den inre marknadens fördelar.

13. På **rymdindustrins** område har en europeisk rymdpolitik²¹ utvecklats i samarbete mellan kommissionen och Europeiska rymdorganisationen (ESA). De första inslagen i ett europeiskt rymdprogram har även tagit form. Ett sådant program bör utarbetas för att maximera samverkan och öppenhet mellan de olika rymdprogrammen, så att investeringarna i rymdindustrin i Europa ska ge största möjliga utdelning.

Kommissionen kommer att bedöma behovet av ett europeiskt regelverk för kontroll av spridningen av satellitdata och bedöma behovet av standarder till stöd för detta. Den kommer också efter samrådet om grönboken om Galileo-tillämpningar²² att bedöma i vilken mån EU-lagstiftning eller nationell lagstiftning skulle kunna stödja en utveckling av sådana tillämpningar. Kommissionen ställer sig bakom en övergång till en marknadsbaserad modell för spektrumallokering och kommer att stödja en gemensam europeisk modell för spektrumanvändning och med medlemsstaterna och internationella partner diskutera möjligheten att förenkla bestämmelserna om exportkontroll. ESA och kommissionen kommer att föreslå nya FoU-projekt om integrerade rymdtillämpningar som även omfattar integrering med markbundna system. ESA kommer att till år 2008 utarbeta finansieringsförslag för att stödja dess långtidsplan för rymdforskning och föreslå nya aktiviteter inom teknikforskning och teknikutveckling. Initiativet för global övervakning av miljö och säkerhet (GMES) kommer att tillhandahålla rymdbaserade miljötjänster som gör det möjligt att övervaka och kontrollera effekterna av klimatförändringen.

14. Försvarsindustrin i Europa omfattas av mycket olikartade nationella bestämmelser, vilket har fördröjt en utveckling av industrin på det europeiska planet och har vingklippt den i förhållande till dess internationella konkurrenter. De medel som investerats i **säkerhet och försvar** har gett dålig avkastning. Kommissionen har för avsikt att stärka den europeiska teknologi- och industribasen på försvarsområdet i en gemensam ansats med Europeiska försvarsbyrån.

Därför lanseras ett initiativ som fokuseras på att utveckla en europeisk marknad för försvarsutrustning, på teknisk utveckling på försvarsområdet och på global konkurrenskraft för EU:s försvarsföretag. Kommissionen håller på att utarbeta ett "rammeddelande" om industri- och marknadsfrågor, ett direktiv om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet och en förordning om överföring av försvarsmateriel inom EU. Ytterligare resultat som förväntas till 2009 är en EU-omfattande, enhetlig kartläggning av den europeiska

²¹ KOM (2007) 212 slutlig.

²² Radionavigationssystemet Galileo kommer att tillhandahålla positionsbestämningstjänster när satellitkonstellationen bestående av 30 satelliter tas i bruk under de kommande åren.

försvarteknologi- och försvarsindustribasen, och en europeisk handbok om standardisering på försvarsutrustningsområdet.

15. Kommissionen har även lanserat ett initiativ om frågor som är specifika för **säkerhetsforskningen**. Den nära kopplingen till försvarsfrågorna har beaktats, och den framgår bl.a. av ovannämnda direktiv om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

*Kommissionen planerar att inrätta ett **europeiskt forum för forskning och innovation på säkerhetsområdet** och utarbeta en gemensam **säkerhetsforskningsagenda** före utgången av 2009. Samtidigt kommer kommissionen att uppmuntra en dialog mellan offentliga och privata instanser om europeisk säkerhetsforskning och öka öppenheten och samordningen mellan olika pågående program och initiativ.*

16. Ett hot mot den europeiska läkemedelsbranschen är utflödet av investeringskapital för forskning och utveckling till USA och i allt högre grad till Fjärran Östern. EU:s förmåga att stå emot utvecklingen försvagas av det faktum att det saknas en fungerande inre marknad för läkemedel.

Kommissionen har angripit problemet från två håll: dels genom att inleda en modernisering av EU-lagstiftningen så att hela läkemedelslagstiftningen ses över, dels genom att inrätta ett läkemedelsforum där nyckelfrågor för konkurrenskraften, bl.a. prissättning och ersättningar, diskuteras direkt med medlemsstaterna och de viktigaste intressenterna. I ett meddelande som ska offentliggöras före utgången av 2007 kommer kommissionen att förena de två angreppssätten i en strategi och vision för denna centrala sektors konkurrenskraft i framtiden. Den kommer att grundas på ett offentligt samråd, som inleds under sommaren 2007.

17. Mot bakgrund av sina åtaganden i meddelandet om industripolitiken från 2005 utarbetar kommissionen som bäst två branschspecifika meddelanden om **metallindustrins** respektive **trävaruindustrins** konkurrenskraft.

4. SLUTSATSER

Industrin verkar för närvarande i ett relativt gynnsamt makroekonomiskt klimat, men det finns ingen anledning att slå sig till ro.

De insatser som beskrivs i meddelandet från 2005 har bidragit till att forma vår politik till gagn för industrinäringen i EU, för såväl storföretag som små och medelstora företag. Ett integrerat tillvägagångssätt har visat sig fruktbart, och det har Europaparlamentets och medlemsstaternas stöd. Nu behövs kontinuitet och engagemang för den nuvarande politiska strategin, vilket kräver uppbackning från alla intressenter sida. Viktigast är att skapa de politiska ramar som ger industrin de bästa förutsättningarna att hantera globaliseringen och klimatförändringen.

Bilaga 1: Pågående och planerade initiativ

	Industribransch	KUNSKAP				BÄTTRE LAGSTIFTNING				MILJÖ OCH ENERGI ²⁾					HANDEL			STRUKTURELLA FÖRÄNDRINGAR		BRANSCHENS SÄRDRAG	BRANSCHSPECIFIKA INSATSER 2005-2009					
		FoU – Innovation	Innov. att o. v. marknadförändring	Kompetens	Tillgång till finansiering för SME	Administrativ böda – komplicerad lagstiftning i branschen	Inre marknaden	Arbetsmiljö	Tekniska standarder	Klimatförändring	Avfall	Vatten	Luft	Energiintensitet	Marknadstillträde	Tillgång till råvara	Stödjande av handeln, subsidier, dumping	Lagstiftningsfrågor	Framförhållning	Förskjutning mot tjänstesektorn ³⁾		2005	2006	2007	2008	2009
Livsmedel och biovetenskap	Livsmedel, drycker och tobak	x				x				x	x			x	x			x	x		Livsmedelsinitiativ →					
	Kosmetika	x					x	x						x			x		x							
	Läkemedel	x	x	x	x		x	x						x			x		x		Läkemedelsforum →		Meddelande om läkemedel →			
	Bioteknik	x	x		x	x		x											x	x ⁵⁾	Strategi vid halvtidsöversynen: "Biovetenskap och bioteknik" →					
	Medicintekniska produkter	x			x		x	x									x		x							
Maskin- och systemindustrin	IKT ⁴⁾	x	x	x	x	x		x		x				x					x		Arbetsgruppen för IKT →					
	Verkstadsindustrin	x	x		x		x ¹⁰⁾							x					x		Dialog om verkstadsindustrin →					
	Elteknik	x	x	x	x		x ¹⁰⁾							x					x	x ⁶⁾	Electra →					
	Motorfordon	x	x	x		x	x		x	x		x		x			x	x			Högnivågruppen för CARS 21 →		Översyn av motorfordonslagstiftningen →			
	Flyg- och rymdindustrin	x														x			x		Europeiska rymdprogrammet/GMES →					
	Försvarsindustrin	x					x												x		Högnivågruppen för försvarsindustrin →		Försvarspaketet →			
	Varvsindustrin	x	x	x												x		x		x ⁷⁾	Högnivågruppen LeaderSHIP 2015 →					
	Textilindustrin	x	x	x										x				x								
Mode och design	Läder och lädervaror	x	x	x										x	x			x								
	Skodon	x	x	x										x				x								
Basprodukter och insatsvaror	Möbelindustrin	x	x	x										x				x								
	Utvinningsind. utom energiutvinning	x		x				x			x	x								x ⁸⁾						
	Icke-järnmetaller			x						x	x			x												
	Cement och kalk									x	x		x	x												
	Keramik		x							x	x		x	x	x		x		x							
	Glas		x							x	x		x	x	x											
	Trä och träprodukter	x		x						x	x		x		x	x										
	Pappersmassa, papper och pappersprodukter	x								x	x	x		x		x										
	Tryckning och förlagsverksamhet	x		x						x	x	x	x					x	x							
	Stål	x		x						x	x	x	x	x		x	x		x							
	Kemikalier, gummi och plast	x						x		x	x	x	x	x			x			x	x ⁹⁾	Högnivågruppen för kemikalier →				
Byggnadsindustrin	x		x			x	x	x		x									x							
BRANSCH-OVERGRIPANDE INSATSER 2005-2009	2005	FoU	IPR	Kompetens		- Nytt program för förenkling av lagstiftningen															<i>Fotnoter</i> 1) När det gäller anläggningar inom energiområdet omfattas alla branscher av systemet för handel med utsläppsrätter, om anläggningen överskrider tröskelvärdet för produktionskapacitet i bilaga I till direktiv 2003(87)EG om utsläppsrätter. De branscher som är förkryssade i denna tabell omfattas av nämnda system pga sina processbetingade CO ₂ -utsläpp. 2) Den nya kemikalielagstiftningen (REACH) kommer också den att påverka flera branscher. 3) Baserat på input-outputtabellerna (tjänsteanvändning) i Eurostats redovisning av industristrukturen i EU (2007). 4) IKT: Utmaningarna är branschspecifika; generellt är IKT en fråga för hela industrin. 5) GMO. 6) Energiförbrukande produkter (EUP). 7) Finansiella instrument. 8) Tillgång till mark. 9) Energi- och råvarukostnader, logistik. 10) Marknadsövervakning.					
	2006	↓	↓	↓		- Strategin för bättre lagstiftning																				
	2007	Kluster	Pionjärmärknader	↓		-Minskning av den administrativa bördan																				
	2008	↓	↓	↓																						
	2009	↓	↓	↓																						
EU:s och nationella Lissabonprogram																										

Där en politisk fråga (bland andra relevanta frågor) anses högprioriterad för en bransch, är detta angivet med ett kryss i tabellen. Detta ska inte förstås som att avsaknad av ett kryss betyder att frågan är oviktig för branschen, utan endast att den inte anses ha högsta prioritet.